

Oponentský posudek na bakalářskou práci Magdaleny Vlasákové "Obraz Československa v britském komunistickém tisku v letech 1966–1969"

Autorka práce si kladla za cíl najít odpověď na otázku, "jestli a jak reagovali britští komunisté na obrodňý proces v Československu v druhé polovině 60. let" a "jestli a jak se proměnil zájem britské společnosti ohledně dění v Československu". Jedná se téma bezesporu zajímavé, ba dokonce důležité z hlediska české historiografie, a zároveň náročné na zpracování; přesto však musím vyjádřit jisté zklamání nad zpracováním práce, a to jak to stránce věcné, tak editační.

V první řadě je třeba zdůraznit, že tento posudek je sepsán na základě práce, kterou paní Vlasáková v souladu s metodickými pokyny vložila do SIS. Ovšem je více než zarážející, že tato verze práce neobsahuje titulní stránku, obsah, prohlášení o samostatném zpracování práce atd. Již ze zcela formálního hlediska by se připuštění práce k obhajobě mohlo jevit jako problematické, nicméně to nenáleží mému posouzení. Čísla stránek, jež jsou uvedena v tomto posudku, tedy staví na online dostupné verzi práce.

OBSAH, CÍL PRÁCE A VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ

Z názvu práce vyplývá, že autorka si klade za cíl zjistit, jaký byl obraz Československa v britském komunistickém tisku v letech 1966 až 1969. Zvolené problematice však věnuje až poslední část textu (s. 43–60). První kapitola (s. 5–22) velice povrchně popisuje dějiny Komunistické strany Velké Británie (dále CPGB) od konce prvního světové války do devadesátých let. Vzhledem k časovému vymezení práce je ale nepochopitelné, proč se autorka primárně nesoustředí na roky 1966 až 1969 a proč zcela opomíjí kontext studené války v šedesátých letech 20. století. Pokud autorka z nějakého důvodu cítí, že je nezbytné, aby čtenáři popsala vývoj CPGB od jejího vzniku, pak je zarážející, že opomenula aktivity CPGB z doby Lidové fronty a činnost frontových organizací.

Vzhledem k tématu práce udiví obsah druhé kapitoly čtenáře ještě o něco více než zaměření první kapitoly. Autorka zde v zcela obecné rovině rozebírá tisk ve Velké Británii jako takový. V textu chybí vysvětlení, proč paní Vlasáková považuje za nutné informovat čtenáře o tom, že "noviny se dělí na zpravodajství bulvární a seriózní" a že "[c]ílem bulvárních novin je zaujmout senzacechtivé čtenáře" (s. 23). Dále se musí čtenář práce ptát, jak souvisí skutečnost, že se masmédia ve Velké Británii rozšířila na konci 19. století, s tématem práce (což navíc není ani úplně pravda). Autorka také nemusí čtenáři na třech různých místech opakovat, že se název deníku v roce 1966 změnil z *Daily Worker* na *Morning Star* (s. 2, 18, 28). Bylo by také vhodné držet se názvu deníku, ne jednou psát o *The Daily Worker* (př. 27) a jednou o *Daily Worker*. Čtenář se také může cítit zmatený, poněvadž není jasné, proč autorka uvádí, jaká byla velikost deníku, a to dokonce na dvou místech. Ovšem jednou uvádí, že jeho velikost byla 75 cm na 65 cm (s. 2), jindy jsou uvedena čísla v milimetrech (s. 45). Tak jako tak se čtenář musí ptát, co tato informace dává celkové analýze zvolené problematiky.

Zklamáním pro mě byla i kapitola třetí, jenž nese název "Velká Británie a Československo". Autorčino konstatování, že "[z]ahraniční politika Velké Británie v druhé polovině 20. století prodělala jisté změny" nelze označit jinak než jako za banální (s. 33). Naprosto nevhodně a navíc nedostatečně autorka stručně popisuje jakési dějiny Velké Británie v druhé polovině 20. století. Zmiňuje vztah vůči USA bez jakékoliv analýzy, NATO, vstup do EHS, eurokomunismus atd. Zároveň zcela opomíjí kontext studené války a vztah Západu a Východu a navíc se dopouští i věcných chyb (např. berlínské povstání z roku 1953 označuje jako "druhou berlínskou krizi", s. 35). Autorka v této kapitole rovněž uvádí, zjednodušeně řečeno, že existovalo cosi jako maďarské povstání z roku 1956 či politika *détente*, nebo

to, že jedním z britských premiérů byl v průběhu 20. století také Harold Wilson. Analýza vztahů Velké Británie a Československa, nebo alespoň jejich pouhý popis, na politické úrovni nebo z hlediska mezinárodního komunismu zcela chybí; a autorka svůj záměr představit "zájem britské společnosti o dění ve východní Evropě" taktéž vůbec nenaplnila. Povrchnost této kapitoly je tedy skutečně až zarážející. Je zřejmé, že si nevytyčila zkoumaný problém, nedržela se výzkumné otázky/výzkumných otázek, chtěla nastínit pomalu celé evropské dějiny v druhé polovině 20. století, v důsledku čehož vlastně neřekla nic.

Poslední kapitola se konečně dostává k meritu věci a nebýt zpracování této kapitoly, byť z mého pohledu nikoliv zcela dostatečně, nebylo by možné připustit práci k obhajobě. Autorka se snaží o analýzu toho, jak britský komunistický deník psal o Československu v letech 1966 až 1969. Nejsm si ale jista, že je dostatečně vysvětleno, proč se paní Vlasáková rozhodla pro rok 1966 jako počáteční moment svého zkoumání. Z mého pohledu není to, že deník pouze změnil svůj název, dostatečným důvodem; zajímavé by např. bylo zjistit, jak britský komunistický tisk reagoval na události v Československu i z dřívějších let (např. zda reflektoval momenty typu tzv. Kafkovy konferenci z roku 1963 či pokus o ekonomické reformy) a jak se jeho přístup proměnil v roce 1968, či, ještě lépe, se striktně zaměřit na rok 1968. V takovém případě by totiž tvrzení, že deník *Morning Star* měl největší zájem o Československo v porovnání s předchozími lety právě v roce 1968, nepůsobilo tolik banálním dojmem (např. s. 47).

FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Mnoho výhrad mám také ke stylistické a jazykové úrovni práce. Jakákoliv akademická práce vyžaduje pečlivost také po stránce jazykové a není možné, aby se v textu objevovaly hrubé chyby v interpunkci (př. u souřadně spojených vedlejších vět) či psaní velkých a malých písmem (př. autorka dokola píše o Studené válce). Po stylistické stránce má práce také řadu nedostatků, především používání neobratných a spíše žurnalistických spojení. Není úplně vhodné např. psát o tom, že v osmdesátých letech světovému komunismu "zvonil umíráček", nebo o tom, že se "stereotyp platný v období vlády Nevilla Chamberlaina, že jde o zemi ve východní Evropě 'o níž vlastně nic nevíme' příliš neproměnil" [sic!].

Z formálního hlediska lze autorce vytknout např. to, že u již citovaných pramenů, zejména u sekundární literatury, neuvádí pouze zkrácené citace, nedrží se jedné citační normy, nerozlišuje název monografie či jméno novin kurzívou atd. Dále také není vhodné, aby se v závěrečné práci objevovaly tak jednoduše upravitelné nedostatky jako např. předložky na konci řádku. Autorka by se měla ve svých dalších textech důsledně soustředit také na editaci svého dokumentu.

DALŠÍ KOMENTÁŘE HODNOTITELKY

Autorka by měla více propracovat metodologickou část práce; konstatování, že „bude využito kvantitativní a kvalitativní metody“ (s. 2) si zaslouží důkladnější rozbor. V práci také postrádám kritické zhodnocení literatury; pouhé vyjmenování použitých zdrojů není v práci tohoto typu na místě. Dále ani použitou sekundární literaturu nelze považovat za bezproblémovou; k tématu CPGB, Pražskému jaru a reakci na něj existuje značné množství pramenů, dostupných jak v Národní knihovně, tak knihovnách Univerzity Karlovy, které autorka zjevně nevyužila.

Práce také trpí tím, že autorka zmíní určitou informaci, ovšem nijak ji nerozvede, nedá najevo, co daná informace dává textu jako celku, proč ji vůbec uvádí atd. (např. zmínka o tom, že Stalin perzekvoval Židy, s. 16; informace o tom, že SSSR stál o šíření komunismu směrem na západ od hranic bloku, k nalezení na s. 44, jsou také ponechány bez bližšího časového určení a analýzy). Problematická je i struktura. Např. na s. 18 autorka zmiňuje, jaká byla reakce CPGB na Pražské jaro,

respektive jeho potlačení, a to zvláště ve srovnání s potlačením povstání v Maďarsku o 12 let dříve; ovšem kapitola k reakci CPGB a jejího tisku na československý rok 1968 je k nalezení v téměř samém závěru práce. Závěr práce by také měl poskytnout jakési zhodnocení problematiky na základě použitých (a dostupných) zdrojů a vlastní analýzy; nikoliv pouze shrnout obsah práce.

Bylo by víc než vhodné, aby si autorka blíže načetla literaturu k dějinám mezinárodního komunistického hnutí, studené válce a dějinám druhé poloviny 20. století. Poté by se možná dopouštěla méně faktografických chyb a nepřesností. Dále bych autorce doporučila, aby se blíže seznámila s literaturou zaměřenou na to, jak se píše akademické texty (př. Umberto Ecco, Jadwiga Šanderová, mám-li uvést ty nejběžnější, které jsou dostupné česky).

OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Vzhledem k tomu, že autorka nezodpověděla vytyčené výzkumné otázky, bude v první řadě na místě se zevrubně věnovat tomu, jak reagovali britští komunisté na obrodný proces v Československu v druhé polovině 60. let 20. století a jak se proměnil zájem britské společnosti ohledně dění v Československu. Vzhledem k tomu, že práce zcela opomíjí kontext studené války a mezinárodního komunismus a protože nevěnuje dostatečný prostor britsko-československým vztahům, byla bych ráda, aby se paní Vlasáková během obhajoby také zaměřila na vztahy obou zemí na politické a diplomatické úrovni s důrazem 60. léta 20. století a na vztahy české a britské komunistické strany v rámci mezinárodního komunistického hnutí po roce 1945.

NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Vzhledem k výše uvedenému mi nezbývá než hodnotit předkládanou bakalářskou práci známkou **dobře**. Zároveň ovšem nechci, aby paní Vlasáková chápala tento posudek za zcela devastující; naopak bych byla ráda, aby se nad mými komentáři blíže zamyslela a aby podobné chyby neopakovala ve svých dalších textech.

Kathleen Geaney